

Suomen kulttuurilaitokset

**Kurssi, kevät 2001
Moskovan yliopisto
Leena Kononen**

Tiedonhaku Suomesta

- ⌘ Julkisten viranomaisten, valtion ja kuntien keskeiset palvelut sekä keskeiset julkiset tiedot löytyvät erittäin hyvin eri organisaatioiden kotisivuilta Internetistä
- ⌘ Julkiset viranomaiset ovat ottaneet strategiakseen palvella asiakkaitaan nimenomaan www:n välityksellä
- ⌘ Suomessa julkaistiin 1990-luvun puolivälistä lähtien useita **tietoyhteiskuntaraportteja**, joissa hahmotettiin visioita sekä esitettiin konkreettisia toimenpiteitä Suomen sähköisten palveluiden kehittämiseksi

Tietoyhteiskuntastrategiat

- ⌘ Suomen tietoyhteiskuntastrategioita edelsi useita kansainvälisiä sekä EU-tasolla laadittuja raportteja
- ⌘ 1994 Julkaistiin Kansalliset linjaukset
 - ☑ kansalliset tietovarannot ja julkiset asiakirjat saatetaan yleisen tietoverkon kautta helposti kaikkien kansalaisten käytettäväksi määrittämällä yhtenäinen jakelukanava ja antamalla sen toteutukseen tarvittavat voimavarat
 - ☑ Visiona on tietoyhteiskunnan virtuaalinen monitoimiyksikkö, yleishyödyllinen tiedonvälitys-, tietotuki- ja kulttuuriyksikkö, jota toteutetaan mm. korkeakoulujen, kirjastojen, arkistojen, museoiden sekä erilaisten viestintäyksiköiden kesken

Tietoyhteiskuntastrategiat

- ⌘ 1995-1998 Tietoverkkojen kansalliset kehittämislinjat
- ⌘ 1994 Tietohuollon kehittämislinjat
- ⌘ 1996 Kulttuurinen tietoyhteiskunta

- ⌘ Eri hallinnonalat ovat tuottaneet useita uusia strategioita, tarkistaneet tavoitteitaan, raportoineet tuloksistaan jne.

- ⌘ Tietoa löytyy mm. osoitteesta:
 - 📄 <http://www.sitra.fi/tietoyhteiskunta>

Valtioneuvoston periaatepäätös 1995, (keskeiset tavoitteet ja linjat)

- ⌘ Tietoyhteiskunta on yhteiskunta,
 - ☑ jossa hyödynnetään tietoverkkoja ja tietotekniikkaa,
 - ☑ jossa tuotetaan runsaasti tieto- ja viestintäteollisuuden tuotteita ja palveluja,
 - ☑ jossa on monipuolinen sisältöteollisuus
- ⌘ Tavoitteena on luoda Suomesta tietoyhteiskunta,
 - ☑ jossa tieto- ja viestintäteollisuus on tärkeä elinkeino,
 - ☑ jossa tietoyhteiskunnan tarjoamien palvelujen käyttömahdollisuudet ja perustaidot ovat kaikilla,
 - ☑ jossa tietotekniikan avulla on uudistettu elinkeinoelämän ja julkisen sektorin toimintatapoja ja rakenteita

Eduskunta

Valtioneuvosto

ministeriöt

⌘ Valtioneuvoston sivu on tietolähde ja aloitussivu tietoa hakevalle

📄 <http://www.vn.fi>

⌘ Sivulta on linkit eri ministeriöihin (13), joista kulttuurin ja viestinnän kannalta keskeisiä ovat

📄 <http://www.minedu.fi>
(opetusministeriö)

📄 <http://www.mintc.fi>
(liikenneministeriö)

⌘ Ministeriöiden sivulta on linkkejä niiden toimialoihin liittyviin toimintoihin

Mitä tietopalvelu on?

- ⌘ organisaatioiden tietopalvelut ovat hyvin erilaisia. Toiminnot ovat muotoutuneet tarpeiden mukaisesti
- ⌘ yksinkertaisuudessaan tietopalvelu on tiedon antamista tiedon tarvitsijoille
- ⌘ tietoa jaetaan sisältä ulos tai tietoa haetaan ulkoa sisälle organisaation tarpeisiin
- ⌘ tietopalveluissa kerätään, tallennetaan, jalostetaan, analysoidaan ja jaetaan tietoja
- ⌘ toimitaan usein toimeksiantojen mukaisesti
- ⌘ seurataan aktiivisesti toimintaympäristön muutoksia ja pyritään vastaamaan ennakoiden ajankohtaisiin haasteisiin

Tiedon saantiin liittyvät lait ja asetukset

⌘ Hallintomenettelylaki 598/1982

☑ Neuvonta 4 §. Viranomaisen on tarpeen mukaan annettava asianosaiselle ja muullekin henkilölle neuvoja siitä, miten sen toimialaan kuuluva asia pannaan vireille ja miten asiaa käsiteltäessä on toimittava

⌘ Julkisuuslaki 621/1999

☑ Tieto julkisesta asiakirjasta on aina annettava (riippumatta siitä siitä, kuka sitä pyytää eikä pyytäjän tarvitse ilmoittaa henkilöllisyyttään tai mihin tarkoitukseen se pyydetään). Jokaisella on oikeus, 7§

Julkisuuslaki

Lain tarkoitus:

- ⌘ toteuttaa avoimuutta ja hyvää tiedonhallintatapaa
- ⌘ antaa yksilöille ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä
- ⌘ muodostaa vapaasti mielipiteensä
- ⌘ vaikuttaa julkisen vallan käyttöön
- ⌘ valvoa oikeuksiaan ja etujaan

Käsitteitä mm.:

- ⌘ asiakirja, asiakirjan julkiseksi tuleminen, saattaminen julkisuuteen, oikeus saada tieto asiakirjasta, salainen asiakirja, asiakirjasalaisuus, asiakirjan antaminen

Julkisuuslaki

- ⌘ Salassa pidettävät asiakirjat on määritelty laissa (24 §)
- ⌘ Salassa pidettävän asiakirjan julkisesta osasta on annettava pyydettäessä tieto
- ⌘ Tiedon pyytäjän velvollisuutena on antaa tiedolle riittävät tunnisteet
- ⌘ Tieto annetaan viivyttelämättä, tiedon pyytäjää avustetaan
- ⌘ Viranomaisen velvoitetaan antamaan tietoja
- ⌘ Julkisuuslain keskeisin merkitys on siinä, että viranomaisen edellytetään myös aktiivisesti antavan ja jakavan tietoja

Muu lainsäädäntö

⌘ Henkilörekisterilaki 471/1987

- ☑ henkilörekisterin pito on perusteltava
- ☑ laadittava seloste
- ☑ ilmoitettava tietosuojaviranomaisille
mm. jos tietoja käytetään
suoramarkkinointiin
- ☑ Asianomaiselle annetaan häntä itseään
koskevat tiedot
- ☑ Asianosaisella on oikeus pyytää
oikaisemaan itseään koskevat
virheelliset tiedot
- ☑ Henkilörekisteristä ei luovuteta
sivullisille arkaluontoisiksi määriteltyjä
tietoja, poikkeuksena on tieteellinen
tutkimus ja tilastointi

Muu lainsäädäntö

- ⌘ Astus viranomaisen toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta 1030/1999
 - ☑ oikeus saada tietoja turvataan
 - ☑ viranomainen tuottaa ja jakaa tietoja sekä antaa tietoja keskeneräisistä asioista
 - ☑ erityisesti arkaluontoiset henkilötiedot sekä salassa pidettävät tiedot suojataan
 - ☑ tiedot ovat käytettävissä
 - ☑ eheydestä ja laadusta huolehditaan
 - ☑ käsiteltävänä olevista asioista tulee pitää asiakirjarekistereitä
 - ☑ asiakirjarekisterit tulee pitää asiakkaiden saatavilla